

gospodarske, obrtniške in narodne.

Ishajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 24. decembra 1879.

Obseg: Hitimo na pomoč stradajočim našim bratom v Istri! — Kmetški stan v dobrem gmotnem položaji glavni steber vsem drugim stanovom. — Gozdna policija. — Shod vinorejcev in vinska razstava na Dunaji. (Konec.) — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Potovanje čez Predel. — Slovansko slovstvo. — Liberalci — pogorelci. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Hitimo na pomoč stradajočim našim bratom v Istri!

Neprestano deževno vreme spomladi, grozna suša pa poleti vzela je ubozim Istranom ves živež tako, da nže zdaj hude lakote ginejo, kajti takošne slabe letine najstarejši ljudje ondi ne pomnijo.

O tolikih nadlogah so se združili isterski rodoljubi v Pazinu v odbor, kateremu na čelu stojita c. k. profesorja gospoda Franjo Matejčič in Ivan Berbuč, in kateri je po slovenskih časnikih razglasil poziv, s katerim trkata na vrata usmiljenih ljudi, posebno Slovencev, in prosita nujne podpore vzlasti tam, kjer letos niso imeli slabe letine.

Taki prošnji nasproti ne smemo neobčutljivi ostati, temveč dejansko moramo kazati, da „Slovan res povsod brate ima“.

Odbor, ki se posebno zaupljivo obrača do gospodov duhovnikov, da nabiro denarja, žita, krompirja ali kakoršnega koli živeža, v svoje milostne roke vzamejo, je tudi meni pismo poslal, naj v njegovem imenu v „Novicah“ povzdignem glas za stradajoče sorodne nam brate v Istri.

Za sveto svojo dolžnost si zato smatram, pričujoči klic poslati do naših rodoljubov, ki so uže tolikrat dejansko kazali, da jim kri ni voda in usmiljenost ne prazna beseda, naj kolikor moči pomagajo toliko nesrečnim siromakom! Čitalnicam, ki napravljajo zimске veselice, se pa ponuja zdaj lepa prilika, usmiljenim biti; naj se je zdatno poslužijo! Vsaj mili Bog stoterno povrača, kar se daruje ubogim. „Novice“ bodo rade prejemale darove v denarjih in prejem potrjevale v svojem listu; živež vsake vrste pa naj se pošilja naravnost gori imenovanima gospodoma v Pazin (Pisino).

Dr. Jan. Bleiweis.

Gospodarske stvari.

Kmetški stan v dobrem gmotnem položaji glavni steber vsem drugim stanovom.

Boljša prihodnost posameznih kmetovalcev, posameznih okrajev, celih dežel in v posledici tudi naše občne domovine — „skupne države“ — odvisna je gotovo v prvi vrsti od dobrega gmotnega položaja glavnega

državnega faktorja, to je, kmetškega stanu. Ako ta stan, kateri celo državo in vse druge njene posamezne člene z vsem potrebnim preskrbljuje in izdržuje, na krepkih nogah stoji, tudi uni v nobenem obziru pomanjkanja trpeli ne bodo.

Al ravno glavni faktor „kmet“ je dan danes še vse preveč zanemarjen in sam sebi prepuščen; on — z vsakovrstnimi davki in drugimi plačilnimi bremenmi na vse strani neznosno preobložen — hira od dné do dné vedno bolj; neusmiljeni boben slednji dan zavoljo velikih davkov, slabih letin in privatnih dolgov vedno tužneje odmeva, kar le preveč brez izjeme uže tudi drugi stanovi čutijo, in dokler bolje ne bode, bodo še bolj občutljivo okušali. Pravo je zadel gosp. vodja sadje- in vinogradne deželne šole na Slapu, Rihard Dolenc, da je v svoji: „Prijazna beseda vipavskim kmetovalcem“ v letošnjih „Novicah“ mnogo mnogo prekoristnega na dan spravil ter marsikako spodbudno misel oživel; Bog daj, da se njegovi vrli nasveti tudi v kratkem do pičice vresničijo. Hvala mu!

V področje kmetijstva spadajo pa v prvi vrsti sledeče tri glavne stroke: poljedelstvo, živinoreja in sadjereja.

Med njimi je pa sadjereja, ta prevažni vir izdatnih in gotovih dohodkov — poleg malega truda — osobito na Kranjskem z malo izjemo še popolnoma zanemarjena tako, da v nekaterih krajih — posebno na Dolenjskem in Notranjskem — o njej skoro da nobene sledi ni. In, kje se dan danes pravi blagostan med ljudmi nahaja? Gotovo tam, kjer so zavedni kmetovalci ob enem tudi, ako sta podnebje in zemlja sadjereji ugodna, umni, napredni, praktični in vneti sadjerejci! Al takih se skoraj pri nas še splošno pogreša — česar mene, ki uže devetnajsto leto učiteljujem po raznih krajih Dolenjske, Gorenjske in Notranjske — opazovaje kmetijske razmere — dejansko prepričanje uči. Koliko hektarov zemlje, na kateri bi se lahko sadni vrtni napravili, koliko rebrí, pašnikov, uzar, obpotov in drugih prostorov še v naši deželi praznih in golih — elementarnim silam razpostavljenih — stoji, na katerih bi lahko ne le na tisoče nego na milijone sadnih dreves rastlo, katera bi v malo letih tisoče in tisoče goldinarjev dohodkov donašala! Kolika neprecenljiva in občutljiva škoda je to za celo deželo in njene prebivalce! Koliko zakladov in dragih talentov gledé sadjereje samo v naši mili Kranjski zakopanih leži, katerih pa obožani kmet zavoljo pomanjkanja, splošne béde v gmotnem obziru, kakor tudi nevednosti — sam izkopati